

Status

Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten

18 juni 2024

Eindtermijn

n.v.t.

Onderwerp

Voornemen herijking programma erfgoedlijnen

Advies

1. Vast te stellen de brief aan Provinciale Staten waarmee Gedeputeerde Staten beschrijven hoe ze aan de herijking van het programma erfgoedlijnen vorm denken te gaan geven en waarmee de Vierde monitor erfgoedlijnen en 2 verkenningen worden aangeboden.
2. Vast te stellen de publiekssamenvatting behorende bij de brief aan Provinciale Staten waarmee Gedeputeerde Staten beschrijven hoe ze aan de herijking van het programma erfgoedlijnen vorm denken te gaan geven en waarmee de Vierde monitor erfgoedlijnen en 2 verkenningen worden aangeboden.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies.

Bijlagen

1. GS-brief aan PS
2. Vierde meting monitor erfgoedlijnen / Algemeen beeld
3. Vierde meting monitor erfgoedlijnen / Beeld per erfgoedlijn
4. Verkenning herijking erfgoedlijn Trekvaarten
5. Verkenning herijking erfgoedlijn Waterdriehoek

1 Toelichting voor het College

Sinds 2012 werkt de provincie aan het ontwikkelen van zeven erfgoedlijnen met zo'n 300 partners, die zijn georganiseerd in de erfgoedtafels. Deze zeven erfgoedlijnen zijn: Atlantikwall, Historisch Haringvliet, Landgoederenzone, Neder-Germaanse Limes, Oude Hollandse Waterlinie, Trekvaarten en de Waterdriehoek. Het is van belang om met de erfgoedlijnen maatschappelijk relevant te blijven voor de (toekomstige) inwoners en bezoekers van Zuid-Holland. Voor hen ontwikkelen we de erfgoedlijnen. Dit betekent iets voor de keuze van de verhalen die we vertellen, de manier waarop we ze vertellen, welke doelgroepen we bereiken en hoe we ons instrumentarium inzetten. Zowel vanuit externe partijen als vanuit de politiek komen wensen t.a.v. herijking en doorontwikkeling. Een nieuwe collegeperiode is een uitgelezen moment om hierover na te denken. In het Coalitieakkoord 'Krachtig Zuid-Holland' staat derhalve het voornemen om de erfgoedlijnen te herijken.

Deze herijking gebeurt door enerzijds terug te kijken op wat er de afgelopen periode is bereikt, maar ook door vooruit te kijken en te inventariseren of we nog de goede dingen doen en te bepalen of er kansen zijn die we kunnen benutten. Met bijgevoegde GS-brief worden de Staten geïnformeerd over hoe Gedeputeerde Staten vorm denken te geven aan de herijking. Na bespreking in de Staten volgt besluitvorming over de herijking door GS.

In het kader van de herijking van de erfgoedlijnen zijn twee evaluaties van belang. Dat betreft het onderzoek 'Beleidsevaluatie subsidies provincie Zuid-Holland 2015-2022' en de Vierde monitor erfgoedlijnen. Voor de periode 2015-2022 is onderzocht hoe de doeltreffendheid van de subsidieonderwerpen zich heeft ontwikkeld en hoe dit nog verder verbeterd kan worden. De subsidieregeling erfgoedlijnen is in dit onderzoek meegenomen en beoordeeld op doeltreffendheid. Dit rapport is bij de Staten aangeboden in juni 2023 (PZH-2023-834103109). De resultaten uit dit onderzoek zijn beschikbaar en worden gebruikt bij de herijking. Sinds de start van de erfgoedlijnen monitoren we de erfgoedlijnen. In 2013 is een nulmeting uitgevoerd. De vierde monitor blikt terug op de jaren 2020, 2021 en 2022. Daarbij wordt de systematiek aangehouden van de voorgaande onderzoeken, zodat de resultaten te vergelijken zijn met eerdere jaren. De Vierde monitor erfgoedlijnen is gereed en de rapportages worden als bijlagen aangeboden aan de Staten.

Beide onderzoeken maken deel uit van de Beleidsevaluatie Cultuur en Erfgoed die samen met een beleidsreactie bij de Staten wordt aangeboden.

Zie verder GS-brief en bijlagen.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 4.123.471,00
Programma	: Ambitie 4 - Concurrerend Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

Het vaststellen en versturen van bijgevoegde GS-brief heeft geen financiële gevolgen. Het betreft een GS-brief waarmee de Staten worden geïnformeerd over hoe Gedeputeerde Staten vorm denken te gaan geven aan de herijking. Het betreft nog geen besluitvorming over de herijking. Jaarlijks is voor het programma erfgoedlijnen € 4.123.471,00 beschikbaar.

Juridisch kader

Het vaststellen en versturen van bijgevoegde GS-brief heeft geen juridische gevolgen. Het betreft een GS-brief waarmee de Staten worden geïnformeerd over hoe Gedeputeerde Staten vorm denken te gaan geven aan de herijking. Het betreft nog geen definitieve besluitvorming over de herijking.

2 Voorafgaande besluitvorming

- Omgevingsvisie Zuid-Holland: Ontwikkelen en beleefbaar maken erfgoedlijnen
- Coalitieakkoord 2023-2027 Krachtig Zuid-Holland
- Lid GS-brief gedeputeerde Stolk over aanpak herijking programma erfgoedlijnen van 30 januari 2024 (PZH-2024-848142452)

3 Proces

Een herijking van het programma erfgoedlijnen heeft mogelijk gevolgen voor een aantal betrokken partners. Met het verleggen van focus verschuift namelijk provinciale aandacht. Zorgvuldigheid is van belang om opgebouwde netwerken en relaties in stand te houden.

In de afgelopen periode is er veelvuldig ambtelijk en/of bestuurlijk contact geweest met de partners van de erfgoedtafels rondom de eerste bevindingen uit de Vierde Monitor, de uitgevoerde verkenningen en de koers voor de komende periode. Enkele voorbeelden daarvan zijn:

- Met elke erfgoedtafel zijn de eerste bevindingen uit de Vierde Monitor erfgoedlijnen van de betreffende erfgoedlijn besproken en getoetst.
- Gedeputeerde Stolk heeft op 27 maart 2024 met de voorzitters van de erfgoedlijnen gesproken over de herijking en hier de bevindingen uit de Vierde monitor erfgoedlijnen en de verkenningen bij betrokken.
- Op 17 april 2024 heeft gedeputeerde Stolk met de woordvoerders Cultuur van gedachten gewisseld over de herijking.
- Diverse werkbezoeken (zowel bestuurlijk als ambtelijk) hebben plaatsgevonden. Bijvoorbeeld aan Gouda, de Hollandsche IJssel en Gorinchem. Veelal stonden deze ook in het teken van de verkenningen die zijn uitgevoerd.
- Ambtelijk is gesproken met de gemeente Dordrecht en Staatsbosbeheer over de mogelijke consequenties van de herijking voor de Biesbosch.
- Op 31 mei heeft gedeputeerde Stolk gesproken met de directeur van Stichting Werelderfgoed Kinderdijk over de toekomstige ondersteuning van Kinderdijk door de provincie.
- Daarnaast zijn de erfgoedtafels middels de online nieuwsbrief erfgoedlijnen geïnformeerd over het voornemen tot herijking en is de Lid GS-brief van gedeputeerde Stolk over de aanpak van de erfgoedlijnen gedeeld met de tafels gedeeld.

Zodra de GS-brief met bijlagen aan de Staten worden gestuurd, ontvangen de partners van de erfgoedtafel deze documenten ook. Deze worden vervolgens besproken aan de tafels.

Na bespreking van de GS-brief door de Staten zal definitieve besluitvorming door GS over de herijking voorbereid worden. Input van de Staten kan hierin eventueel nog meegenomen worden. Vermoedelijk vindt besluitvorming plaats in het vierder kwartaal van 2024.

Daarnaast zal in de tweede helft van dit jaar GS-besluitvorming plaatsvinden over het Maatregelenpakket erfgoedlijnen 2025 en een nieuwe subsidieregeling erfgoedlijnen (verlenging looptijd, inhoudelijke wijzigingen als gevolg van herijking erfgoedlijnen, aanscherping enkele bepalingen en in overeenstemming brengen met de nieuwe ASV die in de loop van dit jaar wordt vastgesteld).

4 Participatie en rolneming

Het ontwikkelen van erfgoedlijnen is een opgave die de provincie samen met andere partijen wil realiseren. Er wordt in co-creatie samengewerkt met vele in- en externe partijen, waaronder de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, gemeenten, maatschappelijk middenveld, vrijwilligers, ondernemers en onze ondersteuningsinstellingen zoals Erfgoedhuis Zuid-Holland en Probiblio. Deze werkwijze past naadloos in het gedachtegoed van het Verdrag van Faro (relatie van de mens en samenleving met erfgoed staat centraal).

Rond elke erfgoedlijn is een erfgoedtafel gevormd, waar deze partijen in wisselende samenstelling aanzitten. De erfgoedtafels staan open voor iedereen en worden voorgezeten door onafhankelijke voorzitters. De erfgoedlijnen worden landelijk gezien als een goed voorbeeld van een erfgoedparticipatie-aanpak in lijn met het gedachtegoed van het Verdrag van Faro.

De erfgoedtafels hebben voor hun eigen erfgoedlijn een ambitie vastgesteld en een bijbehorend afwegingskader voor de beoordeling van uitvoeringsprojecten. Op basis van de ambitie en met behulp van het afwegingskader geven de erfgoedtafels een zwaarwegend advies aan de provincie over de te subsidiëren projecten. Op basis van deze adviezen stellen Gedeputeerde Staten het Maatregelenpakket erfgoedlijnen vast. De deelnemers aan de erfgoedtafels realiseren zelf cofinanciering voor de uitvoering van de projecten. Naast de geldelijke cofinanciering wordt ook de inzet van vrijwilligers gezien als cofinanciering.

5 Communicatiestrategie

Over het voornemen tot herijking zal niet breed gecommuniceerd worden. Een artikel over dit voornemen wordt opgenomen in de online nieuwsbrief erfgoedlijnen.

Pas na definitieve besluitvorming door GS in de loop van dit jaar wordt over het besluit gecommuniceerd d.m.v. de verschillende provinciale kanalen en die van partners zoals het Erfgoedhuis Zuid-Holland.